

Grup süreçleri

Grup

- 3 ya da daha fazla kişi
- Karşılıklı etkileşim veya karşılıklı bağımlılık
- Ortak amaç veya ihtiyaçlar

Grup kararı

- Gruplar, özellikle de uzmanlardan oluşan gruplar, bireylerden daha doğru mu karar verir?
- Grubun birlikteliğini koruma isteği ya da baskın bir lideri memnun etme isteği, grup kararlarını nasıl etkiler?

İnsanlar neden gruplara katılırlar?

- Gruba ait olma gereksinimi, evrimsel açıdan doğuştan sahip olduğumuz bir özelliktir.
- Her kültürde insanlar başkalarıyla ilişkiler kurmaya ve ilişkilerin bozulmasını önlemeye güdülenmişlerdir.
- Başkaları tarafından reddedildikleri bir durumu hatırlamaları istenen denekler, başkaları tarafından kabul edildikleri bir durumu hatırlamaları istenen deneklere göre, oda sıcaklığını 5 derece daha soğuk tahmin etmişlerdir.
- Gruplar kim olduğumuzu (sosyal kimliğimizi) tanımlamaya yararlar. Başka insanlar bizim için birer bilgi kaynağıdır ve belirsizlikleri azaltmamıza yardımcı olurlar.

Grupların yapısı ve işleyişi

- Grupların üye sayısı farklı olabilir ama çoğunlukla üye sayısı 3-6 arasında değişir. Üye sayısı çok fazla olursa, bu kişiler arasında etkileşim olamayacağı için artık grup olmaktan çıkarlar. Bu tanıma göre örneğin bir üniversitenin öğrencileri bir grup değildir.
- Grup üyeleri yaş, cinsiyet, inanç, fikir açısından birbirlerine benzerler (homojendirler). Bu benzerliğin iki nedeni vardır:
 - Gruplar genellikle birbirine benzer kişileri kendine çeker.
 - Gruplar, üyeleri arasında benzerliği teşvik edecek şekilde işlerler.

Sosyal normlar ve sosyal roller

- Gruplar, kabul gören davranışlara ilişkin kurallar (sosyal normlar) oluşturulmasını sağlar. Örneğin, «kütüphanede sessiz olmak gerekir».
- Normlar bütün grup üyelerinin nasıl davranmaları gerektiğini belirtir.
- Sosyal normlar davranışlarımızın belirleyicilerinden biridir. Normların gücü, normlar ihlal edilince belirginleşir. Böyle durumlarda gruptan dışlanma veya grup baskısına maruz kalma söz konusudur.

Sosyal normlar ve sosyal roller

- Sosyal roller, grupta belirli insanların nasıl davranması gerektiği ile ilgili ortak beklentilerdir.
- Sosyal normlar bütün grup üyelerinin nasıl davranması gerektiğini belirtirken, sosyal roller grup içinde belirli pozisyonlardaki kişilerin nasıl davranmaları gerektiğini belirtir.
- Bir grupta üyelerin rolleri net bir biçimde tanımlanmış ise, o grupta bireyler genellikle yüksek doyum sağlamakta ve yüksek performans sergilemektedirler.

Sosyal normlar ve sosyal roller

Sosyal rollerin potansiyel bir bedeli vardır: İnsanlar bazen kendilerini bir role fazlaca kaptırıp kişisel kimliklerini ve kişiliklerini yitirebilirler.

Sosyal normlar ve sosyal roller

- Cinsiyet rolleri, erkek ve kadınların nasıl davranmalarının beklendiğini içerir ve çoğu zaman adaletsiz olduğu için de sorun haline alabilir. Örneğin kadınların rolleri geleneksel olarak eş, anne, ev kadını, tarım işçisi, vb olmakla sınırlıdır.
- Kadın hakları geliştikçe başka mesleklerde çalışan kadın sayısı artmasına karşın, erkekler yine de eşlerinden geleneksel kadın rollerini de (çocuk bakımı, ev işleri, vb.) yerine getirmelerini beklemektedir. Adil olmayan bu durum da sorunlara neden olmaktadır.
- Cinsiyet rollerindeki değişim, kişiliği ve özellikle kadınların kendilerine olan güven düzeyini de etkilemektedir. Üniversite mezunu kadın sayısının arttığı ve kadının statüsünün yükseldiği dönemlerde, kadınların kendilerine güven duygusunun da yükseldiği bulunmuştur.

Grup sargınlığı

- Sargınlık, grup üyelerinin birbirine bağılılığını veya birbirine ne kadar düşkün olduklarını belirtir ve grupların ayırt edici özelliklerinden biridir.
- Grup sargınlığı ne kadar yüksek ise, üyelerin grupta kalma, grup etkinliklerine katılma, benzer üyeleri gruba almaya çalışma olasılığı da o kadar yüksektir.
- Bir görevin başarıyla yerine getirilmesi grupta sargınlığı artırır. Ancak grupta sargınlığın yüksek olması, grubun daha yüksek performans (örneğin daha iyi kararlar verme) göstereceği anlamına gelmez! Hatta bazen gruplarda üyeler arasındaki iyi ilişkileri korumak, bir soruna iyi bir çözüm bulmaktan daha önemli hale gelebilir. Bu da gruplarda yüksek sargınlığın olumsuz sonuçlar doğurmasına neden olur.

Gruplar ve bireylerin davranışı: Başkalarının varlığı

- Başkalarının varlığı, bireyin performansını (iş başarımını) nasıl etkiler?
- Başkalarının varlığı iki farklı şekilde olabilir:
 - Başkalarıyla birlikte aynı işi yapıyor olabilirsiniz
 - Başkaları sizi seyrederken siz bir iş yapıyor olabilirsiniz.
- Başkalarının varlığı, bireyin psikolojik uyarılmışlık düzeyini artırır. Bunun sonucunda da, **sosyal kolaylaştırma** adı verilen aşağıdaki eğilim ortaya çıkar:
 - Basit ve iyi öğrenilmiş görevlerde (Örneğin, makaraya misina dolama gibi) yüksek performans gösterme
 - Zor ya da karmaşık görevlerde ise düşük performans gösterme

Başkalarının varlığı neden psikolojik uyarılmışlık düzeyini artırır?

1. Başkalarının varlığı bizi tetikte olmaya yöneltir, çünkü başkalarının nasıl davranacağını tahmin etmek zordur. (Oysa nesnelere nasıl davranabileceklerini daha güvenilir bir şekilde tahmin edebiliriz!). Dolayısıyla uyarılmışlık düzeyi artar.
2. İnsanlar bizi izlerken sonuçların önemi artar, çünkü insanların bizi nasıl değerlendirdikleri konusunda endişeleniriz; iyi sonuçlarda (olumlu değerlendirdiklerinde) kendimizi iyi hissederken, kötü sonuçlarda (olumsuz değerlendirmelerde) kendimizi kötü hissederiz. Dolayısıyla da uyarılmışlık düzeyi artar.
3. Başkalarının varlığı dikkatimizin bölünmesine veya dağılmasına yol açar. Biz de bunu önlemek için tetikte dururuz ve böylece uyarılmışlık düzeyimiz artar.

Başkasının hayali varlığı da uyarılmışlık düzeyini ve dolayısıyla performansı etkiler mi?

- Bir öğrencinin odasında sevdiği bir sanatçının posterinin asılı olması, öğrencinin ders çalışma performansını nasıl etkiler?

Sosyal aylaklık: Başkalarının varlığı bizi rahatlattığında ...

- Bireysel performansınız açıkça ayırt edilebiliyorsa, başkalarının varlığı bireyin performansını görevin kolay ya da zor oluşuna göre farklı şekillerde etkiliyor. Peki, bireysel performansımızın açıkça belli olmadığı durumlarda (örneğin bir konserde sanatçıları alkışlarken) başkalarının varlığı bireyi nasıl etkiler?

Sosyal aylaklık: Başkalarının varlığı bizi rahatlattığında ...

- Bir grup içerisinde başkalarıyla birlikte olmak, daha az fark edilebilir olmak anlamına geldiğinde kendimizi rahatlamış hissederiz. Kalabalıkta kaybolduğumuz bu tür durumlarda değerlendirilme endişesi ve elimizden gelenin en iyisini yapma isteği azalır. Bunun verdiği rahatlama, görevin kolay ya da zor (karmaşık) olmasına bağlı olarak performansımızı etkiler.
- Rahatlama, basit işlerde (örneğin halat çekme) düşük performansa yol açarken, karmaşık (zor) işlerde performansı artırmaktadır.

Sosyal aylaklıkta cinsiyet ve kültür farklılıkları

- Aylaklık eğilimi erkeklerde kadınlardan daha fazladır.
- Aylaklık eğilimi Batılı kültürlerde Asya kültürüne göre daha fazladır.

Özetle ...

Başkalarının varlığında performansınızın azalması ya da artması şu iki faktöre bağlıdır:

1. Bireysel çabanızın değerlendirilip değerlendirilmeyeceği
2. Görevin basit ya da karmaşık olması.

Bireysel çabanız değerlendiriliyorsa ve basit bir iş yapıyorsanız, başkalarının varlığı performansınızı artırır. Bireysel çabanızın değerlendirilmediği karmaşık işlerde de başkalarının varlığı performansınızı artırır.

Bireyselliğin yok olması: Kalabalıkta kaybolmak

- Graplarda bireyselliğin yok olması ya da kişilerin kimliklerinin belirlenemediği durumlarda davranışlar üzerindeki kısıtlamalar ortadan kalkar.
 - Bunun sonucunda da insanların tek başlarına iken asla sergilemeyecekleri davranışlar sergilerler. Savaşlar, stadyumlar, konser salonları, vb. bu tür davranışların örnekleriyle doludur.
- Bireyselliğin yok olması hesap verme hissini azaltır.
 - Aynı giysileri giyen ve yüzlerini kapatan Ku Klux Klan üyelerinin saldırıları.
- Bireyselliğin yok olması grup normlarına itaati artırır.
 - Grup üyeleri birarada iken ve bireysellik yok olduğunda, diğer normlardan çok grup normları doğrultusunda hareket etme olasılığı artar.
- Siber alemde bireyselliğin yok olması.
 - İnternet ortamında isim vermeden yorum yazabilme olanağı, normal koşullarda söylenmeyecek sözcüklerin yazılması ile sonuçlanmıştır.

Grup Kararları

- Günlük yaşamda önemli bir çok kararı bireyler yerine gruplar (rneğin sınav jürileri) verir. Bu uygulama tartışmalı bir varsayıma, «*gruplar bireylerden daha iyi karar verir*» varsayımına dayanmaktadır.
- Bireylerin kararsızlık yaşayabilecekleri, yanlı davranabilecekleri, oysa bir araya geldikleri takdirde fikir alışverişinde bulunacakları, birbirlerinin hatalarını fark edebilecekleri ve dolayısıyla daha doğru kararlar verebilecekleri varsayılır.
- Eğer grupta konunun uzmanı olan kişiye gveniliyorsa ve insanlar sadece kendileri için değil de bütün grup için en iyi kararı vermeye gdlenmişlerse, gruplar gerçekten de bireylerden daha iyi kararlara ulaşırlar. Buna karşın pek çok durumda gruplar bireyden daha kötü kararlar verirler.

İşlem Kaybı

- Çoğu durumda üyeler yanıldıklarını kabul etmemekte ısrarcı oldukları için, gruptaki uzman ya da yetkin kişi bile grubu ikna etmekte zorlanır ve sonuçta grup kötü karar verir.
- Grup etkileşiminin herhangi bir yönüyle sorunlara iyi çözümler bulmayı engellediği bu tür durumlar **işlem kaybı** olarak adlandırılır.
- İşlem kaybı çeşitli nedenlerle yaşanabilir:
 - Grubun, en yetkin üyeyi bulmak için uğraşmaması ve uzman olmayan birine güvenmesi
 - Gruptaki yetkin üyenin, diğer grup üyeleriyle çatışmayı göze almaması
 - Üyelerin birbirlerini dinlememeleri
 - Tek bir üyenin tartışmaya ağırlığını koyması ve diğer üyelerin sessizliğe gömülmesi (suskunluk sarmalı)

Farklı bilgileri paylaşmama

- Grup üyeleri genellikle ortak bilgiler üzerinde odaklaşmakta ve grubun sadece bazı üyelerinin sahip olduğu bilgileri göz ardı etme eğilimindedirler.
- Dört kişiden oluşan bir jürinin (grubun), bir aday hakkında karar vermesi gerekiyor. Jüri üyelerinden her birine aday hakkında 8 olumlu bilgi (bu bilgiler aynı) ve 4 olumsuz bilgi (her adaya verilen olumsuz bilgi seti farklı) veriliyor. Jürinin bu bilgilerden yararlanarak aday hakkında olumlu mu yoksa olumsuz mu karar vermiş olabileceğini tahmin ediniz!

Grup Düşüncesi

- Grup sarginliğini ve dayanışmasını korumanın olguları gerçekçi bir şekilde ele almanın önüne geçtiği düşünme şekli.
- Grubun çok sargin (üyelerinin birbirlerine sıkıca bağlı), farklı görüşlere kapalı, kendi isteklerini bildiren bir yönetici tarafından yönetilmesi gibi koşullarda grup düşüncesi ortaya çıkma eğilimindedir.

Örnek: ABD'nin 1961'de Kübalı 1400 göçmenden oluşturulan bir birlikle Küba'nın Domuzlar Körfezine askeri çıkarma yapma kararı vermesi ve bu girişimin fiyasko ile sonuçlanması. ABD Başkanı Kennedy: «Nasıl bu kadar aptalca davranabildik?»

Grup düşüncesinin belirtileri

- Grup yenilmez olduğunu, hata yapmalarının söz konusu olmadığını düşünmeye başlar.
- Grubun moralini bozmaktan ya da diğerlerinin eleştirilerine hedef olmaktan korkan insanlar karşıt görüşleri dile getirmekten kaçınırlar.
- Birisi karşıt bir bakış açısı dile getirdiğinde grubun diğer üyeleri hemen eleştiriye başlar ve çoğunluk görüşüne uyma yönünde bir baskı oluşturur.
- Grupta fikirbirliği yanılsaması oluşur ve herkes aynı fikirdeymiş gibi görünür.

Grup düşüncesi tuzağından nasıl kaçınabilirsiniz?

- Lider olarak tarafsız olun, yönlendirici bir role bürünmeyin
- Grup üyesi olmayan kişilerden, grup dışından görüş alın.
- Birbirinden farklı gruplar kurun, bu gruplar önce kendi içlerinde çalışsınlar, daha sonra bu alt grupları bir araya getirip tartışın.
- Grup üyelerinden, isimlerini belirtmelerini istemeden görüş alın.